

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Усна народна творчість

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта

014.01 Українська мова і література

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2023 р.

м. Коломия – 2023

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фольклор як художня система
Викладач (-і)	К. ф. н., доц . Васильчук М.М.
Контактний телефон викладача	4-46-60
Е-mail викладача	mykolavasylychuk@ukr.net
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС –3 (30 год)
Посилання на сайт дистанційного Навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 30 годин. Серeda, 13.30–15.30. Кафедра філології, 309 ауд. Онлайн консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота, 13.30–15.30.
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є усна народна творчість. Курс “Усна народна творчість” є невід’ємною частиною фахової освіти студентів ННІ української філології, яка забезпечує усвідомлення ними процесуальності та стадіальності розвитку національної культури та літератури. Успішне засвоєння лекційно-семінарського курсу забезпечує ґрунтовну літературознавчу підготовку студентів-філологів, сприяючи при цьому вихованню національної гідності.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні світоглядні системи українського фольклору 2. Система жанрів української фольклористики 	
3. Мета та завдання курсу	
<p>Лекційно-семінарський курс «Усна народна творчість» має на меті ознайомлення студентів з основними теоретичними засадами усної народної творчості. Під час опанування згаданого курсу студенти поглиблюють розуміння понять: фольклор, фольклористика, усна народна творчість, жанри, родо-жанрові утворення.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є досягнення студентами ґрунтовних знань основ фольклористики, передбачених програмою, розуміння ними провідних тенденцій розвитку усної народної творчості</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> -основні теоретичні поняття з українського фольклору; -основні школи і напрями фольклористики; -особливості класифікації українського фольклору; -особливості жанрової системи української усної народнопоетичної творчості; -жанрову специфіку окремих народнопоетичних різновидів; -поетикальні особливості творів ліричних фольклорних жанрів; -жанрово-стильову самобутність ліро-епічних творів; -особливості побутування прозових народнопоетичних жанрів; -специфіку і динаміку розвитку і побутування народнопоетичних творів на різних історичних етапах; -специфіку давньої української міфології; -провідні мотиви й образи народних текстів; -сучасні дослідження народнопоетичних жанрів; -найвідоміших українських кобзарів; відомих фольклористів, -найважливіші фольклористичні видання. 	
4. Результати навчання	

1. Вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання.
2. Знати і розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності.
3. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
4. Характеризувати регіональні особливості фольклору та діалектного мовлення, застосовувати набуті знання під час проходження відповідних практик та в практичній роботі вчителя.
5. Організовувати процес свого навчання і самоосвіти (самостійної роботи); професійнометодичну та навчальну діяльність.
6. Дотримуватись правил сталого розвитку, берегти фізичне та психо-емоційне здоров'я.
7. Мати навички пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (педагогічної, наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій.
8. Осмислювати літературознавчі концепції, володіти методами літературознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури, усної народної творчості.
9. Уміти аналізувати й застосовувати у практичній діяльності набуті знання про закономірності літературного процесу на діахронному і синхронному зрізах і творчість знакових письменників у національному і світовому контексті.
10. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
11. Діагностувати індивідуальні навчальні особливості учнів та опікуватися різними категоріями учнів з особливими освітніми потребами під час планування та навчання.
12. Усвідомлювати рівні можливості колег та учнів, задіяних у навчально-виховному процесі (расові, гендерні, релігійні, політичні тощо), встановлювати ефективну комунікацію з представниками різних субкультур.
13. Мати навички відбирати навчальний матеріал, що відповідає процесу комунікації й посилює та доступний для учнів різних вікових груп у закладах середньої освіти, передбачати можливі навчальні проблеми, з якими учні можуть зіткнутися на уроці.
14. Бути здатним визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати індивідуальну освітню траєкторію.
15. Використовувати знання іноземних мов для успішної комунікації у професійній діяльності.
16. Організовувати та проводити виховні заходи в навчальних закладах.
17. Уміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах літературознавства, мовознавства, методики вивчення фахових дисциплін; оцінювати результати власних наукових досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій.
18. Оцінювати розвиток мовознавчої, літературознавчої думки від давнини до сучасності, знати відомі праці українських і зарубіжних філософів, лінгвістів, культурологів, літературознавців.
19. Реалізовувати громадянські права і обов'язки, соціальну і громадянську відповідальність, дотримуватись правових та етичних норм у вирішенні конфліктних ситуацій.
20. Дотримуватись правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практичні	1

				2	
самостійна робота				6	
				0	
Ознаки курсу					
у					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий		
I	014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література	перший	Нормативний		
Тематика курсу					
рсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль I Тема 1. Фольклор і фольклористика 1. Етнічні особливості фольклору 2. Періодизація фольклору 3. Напрями та школи фольклористики	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Основні світоглядні системи українського фольклору 1. Дохристиянські вірування українців 2. Вплив християнства на українську народну творчість 3. Українська народна творчість та світові релігії	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять

<p>Тема 3. Міфологія та усна народна творчість</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Давня праслов'янська міфологія та усна народна творчість 2. Вплив міфологій інших націй на усну народну творчість 	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 4. Пісенна народно-поетична творчість</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Календарно-обрядова творчість 2. Суспільно-побутова творчість 3. Родинно-побутова творчість 	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 5. Календарно-обрядова творчість</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зимовий цикл пісень 2. Весняний цикл пісень 3. Літній та осінній цикли пісенної творчості 	Практичне заняття	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
<p>Тема 6. Родинно-побутова творчість</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Весільна обрядовість 2. Народна обрядовість, пов'язана з народженням 	Практичне заняття	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять

м дитини					
3. Похоронна обрядовість . Голосіння					
Тема 7. Суспільно-побутові пісні 1. Козацькі пісні 2. Чумацькі пісні 3. 3. Кріпацькі та інші пісні	Практичне заняття	1-12	опрацювативі дповіднінауко віджерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Змістовий модуль 2. Тема 1. Народний ліро-епос та лірика 1. Загальний огляд родових ознак народної творчості 2. Особливості і народного ліро-епосу 3. Народна лірика: жанри та види	Лекція	1-12	опрацювативі дповіднінауко віджерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Народна проза 1. Специфіка казки. 2. Особливості і притчі 3. Народні легенди	Лекція	1-12	опрацювативі дповіднінауко віджерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Народна драма 1. Вертепне дійство 2. Народний міраклъ 3. Містерія як драматичне дійство: фольклорни	Лекція	1-12	опрацювативі дповіднінауко віджерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять

й вимір					
Тема 4. Дитячий фольклор 1. Колискові пісні та забавлянки 2. Дитяча пареміографія 3. Жанри на перетині загальної народної творчості та дитячого фольклору	Лекція	1-12	опрацювативі дповіднінауко віджерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Зв'язок фольклору з художньою літературою 1. Народний епос та художня література 2. Народна проза та красне письменство 3. Фольклорний ліро-епос та белетристика.	Лекція	1-12	опрацювативі дповіднінауко віджерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 6. Героїчний епос в усній народній творчості 1. Билини 2. Пісні-хроніки 3. Думи	Практичне заняття	1-12	опрацювативі дповіднінауко віджерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 7. Народна пареміографія 1. Художня природа народних	Практичне заняття	1-12	опрацювативі дповіднінауко віджерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять

паремій					
2. Різновиди та класифікація паремій					
3. Поетика малих жанрів фольклору					
Темв 8. Історична народна проза	Практичне заняття	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	За п'ятибальною шкалою	протягом семестру згідно з розкладом занять
1. Легенда як жанр					
2. Народні перекази					
3. Народні оповідання					

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною оцінювальною системою ECTS за шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»)
Вимоги до письмової роботи	Чітке, логічно-последовне висвітлення поставленої проблеми, наведення прикладів
Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмних форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів

7. Політика курсу

Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Положення 1](#) і [Положення 2](#)

8. Рекомендована література

Основна література

- Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. К.: Либідь, 1998. 408 с
- Грицай М.С., Бойко В.Г., Дунаєвська Л.Ф. Українська народнопоетична творчість. - К.: Вища школа, 1985. 360с.
- Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. Т. 1. К.: Либідь, 1993. 392 с.
- Дей О.І. Українська народна балада. К.: Наук.думка, 1986. 263с.
- Єфремов С. Історія українського письменства. К.: Феміна, 1995. 688 с.
- Колеса Ф. Українська усна словесність / Вступ, ст. М. Мушинки. Едмонтон, 1983. С 1—154.
- Лановик М.Б., Лановик З.Б. Українська усна народна творчість.: Підручник. К.: Знання - Прес. 2003. 591с.
- Мишанич С.В. Система жанрів українського фольклору // Українознавство: Посібник. К.: Зодіак-ЕКО, 1994. С 263-276.

9. Пропп В. Поэтика фольклора. М.: Лабиринт, 1998. 352 с.
10. Сиваченко М.Є. Сторінки української літератури і фольклористики. К.: Наук, думка, 1990. 301 с
11. Франко І. Дві школи в фольклористиці // Франко І. Твори: У 50 т. Т. 29. К.: Наук, думка, 1981. С 416—424.
12. Чижевський Д. Історія української літератури (відпочатків до добиреалізму). — Тернопіль, 1994. — 480

Додаткова література

1. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: У 2 Т. К. : Оберіг, 1991. Т.1. 450с.,Т.2. - 445с.
2. Грушевський М. Історія української літератури: У 6Т., 9кн. Т.1. К.:Либідь, 1993. 392с.
3. Дунаєвська Л.Ф. Українська народна казка. К.:Вища школа, 1987. 127с.
4. Драгоманов М.П. Вибране. К.:Либідь, 1991. 461с.
5. Кіліченко Л.М., Лещенко П.Я., Проценко І.М. Народнопоетична творчість для дітей//Українська дитяча література. К.:Вища школа, 1979. С 29-61.
6. Лозко Г. Українське народознавство. К., Зодіак - ЕКО, 1995. 368с
7. Плісецький М. Українські народні думи. Сюжети і образи. К.; Кобза, 1994. 364с.
8. Поліщук Ф.М. Український фольклор. Давня українська література. Практичні заняття: Навч. посібник. К.: Вища школа; 1991. 190с.
- 9.Пазяк М.М. Українські прислів'я та приказки. Проблеми пареміології та пареміографії. - К.: Наук.думка, 1984. 204с.
10. Український фольклор: критичні матеріали / Упор. С.К. Бисикало, Ф.М. Борщевський, К.:Вища школа, 1978. 287с
11. Український фольклор: Хрестоматія / Упор. О.Ю.Бріцина, Г.В. Довженок, Н.С. Шумада. К.: Освіта, 1997. 752с.
12. Шумада Н.С. Поетична творчість українського народу/У Закувала зозуленька: Антологія української народної творчості. К., 1989. С. 5-18.